

Ілляшенко Сергій, д.е.н., професор, зав. кафедри маркетингу та управління інноваційною діяльністю Сумського державного університету, Illiasenko.s@gmail.com

ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ В УМОВАХ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА

Сучасний етап розвитку економіки характеризується різким зростанням ступеня інформатизації усіх аспектів життєдіяльності людини. Зростання кількості користувачів мережі Інтернет, розвиток інформаційних технологій, різке зростання обсягів і розширення тематичної спрямованості електронних баз даних, спрощення доступу до них тощо, зменшують асиметрію інформації, вносять зміни практично в усі галузі людської діяльності. Впливають вони і на підготовку фахівців з вищою освітою. Причому ці впливи мають певний дуалізм, крайньою мірою з позицій викладача і студента, оскільки:

- з одного боку, приводять до зростання інформаційного забезпечення навчального процесу, а також доступності навчально-методичних матеріалів, розширюють можливості імітаційного моделювання багатьох процесів, які вивчаються, що дозволяє набувати теоретичних знань і практичних навичок на комп'ютерних моделях;

- з іншого, - зростання ступеня поінформованості студентів, можливості практично миттєвого їх доступу (за допомогою мобільних пристроїв і WiFi) до баз даних з науковою, навчально-методичною та довідковою інформацією, а також до електронних навчальних матеріалів провідних ВНЗ світу, що викладені у відкритому доступі, різко підвищують вимоги до професорсько-викладацького складу, їх професійних компетенцій, знань найсучасніших досягнень у обраній галузі знань, здатності творчо застосовувати сучасні технології викладання тощо.

Враховуючи викладене, розкрито і систематизовано особливості підготовки фахівців в умовах зростання інформатизації суспільства.

Нові можливості, що надає використання комп'ютерних мереж і технологій в освітній сфері:

- *дистанційне навчання та E-learning*: забезпечує доступ до освітніх послуг територіально віддалених осіб; дозволяє комплектувати віртуальні групи студентів які проживають у різних регіонах чи країнах; здешевлює і алгоритмізує навчальний процес; надає можливість використання дистанційних курсів для навчання за схемою "подвійний диплом", для ліквідації академічної заборгованості при переходах між спеціальностями чи ВНЗ; надає можливість створювати віртуальні тренажери, проводити віртуальні лабораторні і практичні роботи у яких моделюються типові ситуації майбутньої професійної діяльності; дистанційні курси у відкритому доступі використовуються як дієвий інструмент просування освітніх послуг конкретного ВНЗ;

- *розміщення навчально-методичної та наукової літератури на відкритих інтернет-ресурсах (репозитарії, електронні бібліотеки тощо)*: підвищує ефективність і якість, а також спрощує самопідготовку студентів, що є актуальним в умовах зміни пропорцій між аудиторним і самостійним навчанням на користь останнього; розширює можливості поглибленої підготовки студентів; є інструментом професійної орієнтації фактичних чи потенційних споживачів освітніх послуг, а також їх просування на ринку; формує теоретико-методичне підґрунтя наукових досліджень студентів;

- *доступ до Інтернет (у т.ч. за допомогою мобільних пристроїв і WiFi)*: забезпечує доступ до кращих навчально-методичних матеріалів провідних ВНЗ світу; дозволяє безпосередньо на заняттях проводити пошук, аналіз і систематизацію необхідної для виконання завдань інформації; дозволяє проводити маркетингові дослідження, наприклад, опитування споживачів; надає можливості проводити пошук і аналіз літературних джерел за тематикою наукових досліджень студентів, курсових та дипломних робіт тощо;

спрощує процеси подачі матеріалів на конкурси наукових робіт, запитів на отримання грантів; є ефективним каналом спілкування один з одним та з викладачами, наприклад, для отримання консультацій у процесі виконання дипломних робіт;

- *розміщення на сайтах кафедр гіперпосилань на навчально-методичні чи наукові матеріали конкретних дисциплін*: конкретизує напрямки пошуку навчальних матеріалів; надає уявлення про структуру і зміст дисциплін; сприяє кращому розумінню напрямів майбутньої професійної діяльності; є інструментом професійної орієнтації фактичних та потенційних споживачів освітніх послуг тощо;

- *подання інформаційних матеріалів і спілкування у соціальних мережах*: дозволяє приверти увагу та підтримувати інтерес студентів та слухачів до конкретних ВНЗ, кафедр, викладачів, спеціальностей підготовки чи навчальних дисциплін; стимулює формування груп за інтересами у яких провадиться спілкування студентів та викладачів, тематику якого можна цілеспрямовано ініціювати та коригувати відповідно до поставленої мети (інтерес до спеціальності чи дисципліни, поглиблена підготовки, генерування і перевірка ідей тощо); надає можливості ведення профорієнтаційної діяльності і просування освітніх послуг.

Слід зазначити, що поширення інформаційних технологій, зростання аудиторій користувачів Інтернет чинить вплив на викладачів, підвищує вимоги до їх кваліфікації, вимагає коригування технологій надання освітніх послуг тощо:

- *розміщення на електронних ресурсах відкритого доступу авторських навчально-методичних матеріалів викладачів, а також матеріалів їх наукових досліджень*, підвищує вимоги до їх змісту і форми подачі, сприяє уникненню плагіату;

- *доступність для студентів кращих зразків навчально-методичних матеріалів на електронних ресурсах* змушує викладачів відповідним чином коригувати структуру і зміст матеріалів власних курсів дисциплін, шукати оригінальні форми їх подачі, які будуть цікавими для добре поінформованих студентів;

- *доступність Інтернет для студентів в реальному режимі часу (за допомогою мобільних пристроїв і WiFi)* різко збільшує ступінь їх поінформованості, вони можуть миттєво перевірити достовірність інформації, яку надає викладач, коректність наведених ним прикладів і фактів тощо, що змушує викладача підтримувати на найвищому рівні свій рівень кваліфікації і актуалізувати його;

- *поширення інформаційних комп'ютерних технологій* в усіх галузях людської діяльності, володіння ними студентів, змушує викладачів активно застосовувати їх у навчальному процесі, демонструвати прийоми їх використання у професійній діяльності випускників.

Викладене актуалізує необхідність формування і розвитку у ВНЗ та їх структурних підрозділах WEB-культури як мотиваційно-поведінково-культурного механізму активізації їх діяльності в Інтернет. У загальному випадку WEB-культура ВНЗ розглядається [1] як сукупність знань, умінь, досвіду, переконань, особливостей поведінки і взаємовідносин персоналу, мотивації їх поведінки, організації діяльності і управління, які визначають характер сприйняття колективом ВНЗ WEB-технологій, готовність і здатність використовувати їх у науково-освітній діяльності.

Узагальнюючи викладене слід зазначити, що автором розкриті основні особливості підготовки фахівців у ВНЗ, які спричинені зростанням ступеня інформатизації суспільства, розширенням сфери використання інформаційних комп'ютерних та інтернет-технологій, і які вносять революційні зміни у технології навчання.

Література

1. Iliashenko S.N. Web-culture as a factor of company's competitiveness enhancement / S.N. Iliashenko // Marketing and Management of Innovation, 2014. - № 3. – P. 121-129.

Ілляшенко С.М. Особливості підготовки фахівців в умовах інформатизації суспільства / С.М. Ілляшенко // Інновації в бізнес-освіті : зб. матеріалів І Міжнар. наук. практ. Інтернет-конф. ; 27 березня 2015 р., м. Київ. - К.: КНЕУ, 2015. - С. 145-148.